

HR★

Hvězdářská ročenka

2017

Hvězdářská ročenka 2017

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy

Hvězdářská ročenka 2017

Pod redakcí Jakuba Rozehnalů připravili

Jakub Černý
Martin Fuchs
Pavol Habuda
Oldřich Hlad
Stanislav Poddaný
Tomáš Prosecký
Lenka Soumarová
Ladislav Šmelcer
Jan Veselý
Jan Vondrák
Miloslav Zejda

Ročník 93.

Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy
v koedici s Astronomickým ústavem AV ČR
Praha 2016

© Jakub Rozehnal za kolektiv, 2016

978-80-86017-58-7 (Hvězdárna a planetárium hl. m. Prahy, p.o.)

978-80-905129-5-5 (Astronomický ústav AV ČR, v.v.i.)

ISSN 0373-8280

Předmluva

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou již 93. ročník Hvězdářské ročenky, v níž naleznete důležitá astronomická data pro rok 2017. Obsah tištěné části je již tradičně podstatně rozšířen obsahem příloženého CD, které navíc obsahuje i nástroje pro manipulaci s daty a jejich vizualizaci.

On-line přístup k datům obsahově shodným s CD získáte po registraci a aktivaci ročníku na adrese <http://rocenka.observatory.cz>. Rád bych na tomto místě upozornil všechny čtenáře, tedy i ty, kteří on-line data nevyužívají, na význam registrace – poskytnete nám totiž možnost Vás v případě nalezení chyby kontaktovat a na chybu Vás upozornit. V on-line edici je chyba opravena okamžitě, opraven je rovněž i obraz CD, který si uživatel může z webu stáhnout a vypálit pro vlastní potřebu.

Kolektiv autorů ročenky doznal oproti minulému roku drobné změny. Letos pro Vás ročenku připravili: Jan Vondrák, který je hlavním autorem významné části dat a textů v kapitolách *Slunce*, *Soumrahy*, *Měsíc* a *Zákryty planet a hvězd Měsícem* a dat pro kapitoly *Planety*, *Zatmění*, *Trpasličí planety* a *Planetky*, dále Jan Veselý, který je autorem *Kalendáře úkazů* a popisu viditelností objektů v kapitole *Planety*, Pavol Habuda, který zpracoval předpovědi aktivity meteorických rojů a nově Jakub Černý, jenž je autorem (v tomto ročníku poněkud rozšířeně) kapitoly *Komety*. Miroslav Zejda je hlavním autorem kapitoly *Proměnné hvězdy*, spoluautorem této kapitoly je Ladislav Šmelcer (tabulka mirid). Stanislav Poddaný je autorem předpovědi tranzitů extrasolárních planet. Obě posledně jmenované části jsou vzhledem ke svému rozsahu uvedeny pouze v digitální části Ročenky. Autorem textů ke kapitolám *Kalendářní data* a *Zatmění* je Tomáš Prosecký. V digitální ročence nalezne letos čtenář i *Korespondenční katalog hvězd zakryvaných Měsícem*, jehož autorem je Oldřich Hlad. Zejména Janu Vondrákovi náleží velký dík redakce i části autorského kolektivu, který z jím precizně dodaných dat čerpal.

Mé poděkování patří i kolegům Martinu Fuchsovi za práce spojené se sazbou a grafickou úpravou tištěné i digitální ročenky a Lence Soumarové a Janu Veselému za pečlivé provádění korektur.

Tato publikace by pochopitelně nevznikla bez vydavatele, Hvězdárny a planetária hl. m. Prahy, příspěvkové organizace Hlavního města Prahy, a bez podpory Astronomického ústavu Akademie věd České republiky. Zvláštní poděkování za podporu patří Ediční radě Akademie věd ČR, která na vydání díla poskytla finanční dotaci. Díky ní se stále daří Hvězdářskou ročenku držet na cenově přijatelné úrovni, bez její podpory by cena ročenky poskočila na bezmála dvojnásobek!

Milí čtenáři, v roce 2017 nás čeká řada zajímavých astronomických výročí. Před 100 lety, v roce 1917, byl uveden do provozu tehdy největší dalekohled světa, 2,5 metrový Hookerův dalekohled na Mount Wilsonu, s jehož pomocí se podařilo položit fundamentální základy moderní astronomie. V roce 2017 také uplyne 50 let od chvíle, kdy Jocelyn Bellová a Anthony Hewish objevili první pulsar, později označený jako PSR B1919+21, zároveň oslavíme 20. výročí přistání sondy Mars Pathfinder a roveru Sojourner, který se stal první pojízdnou laboratoří, jejíž kola se projela po povrchu rudé planety. Jedno výročí má však pro čtenáře ročenky a vlastně pro celou českou astronomickou obec zvláštní význam. Dne 8. prosince 2017 uplyne 100 let od založení České astronomické společnosti. Jejím původním posláním bylo popularizovat a šířit poznatky moderní astronomie a přírodních věd pořádáním astronomických přednášek a pozorování. Jako hlavní cíl si ČAS vytyčila vybudování lidové observatoře. S odstupem jednoho staletí jí nelze než gratulovat k tomu, jak úspěšně se jí podařilo jejich cílů dosáhnout. Česká astronomická společnost dnes patří mezi přední členy Rady vědeckých společností České republiky. Svým členům, zejména amatérským astronomům, poskytuje ČAS široký prostor pro realizaci jejich zájmů, je však také zároveň pojítkem mezi profesionálními i amatérskými astronomy. Dovolte mi, abych u této příležitosti jménem celého autorského kolektivu popřál České astronomické společnosti úspěšné vykročení do druhého století jejího působení na hvězdném nebi.

Jakub Rozehnal,
Praha, říjen 2016